

קברניט אינו נוטש את ספינתו

מדוע נקבר משה רבינו בחוץ לארץ? מדוע נשיאי
חב"ד טמונים כולם בחוץ לארץ? משא מיסטי
מרתק על מחויבות של מנהיג לאנשי קהילתו,
ועל התמיכה שהוא מספק להם אף לאחר
הסתלקותו.

תובנות לחיים

טעימה מתורתו של הרבי

יום ההילולא- ג' תמוז

THE
SHLUCHIM
OFFICE

א. תפילה בציון של צדיק

מקור 1 בראשית ובה, פרק פ"ו

ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת, מה ראה אבינו יעקב לקבר את רחל בדרך אפרת, אלא צפה יעקב אבינו שהגליות עתידות לעבר שם, לפיכך קברה שם כדי שתהא מבקשת עליהם רחמים, הדיא הוא דכתיב (ירמיה לא, יד): קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה.

מקור 2 רש"י בראשית מ"ח, ז'

אקברה שם. שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבזרצדו, והיו עוברים בדרך שם, יוצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר (ירמיה לא, יד) קול ברמה נשמע וגו' והקב"ה משיבה יש שכר לפעלתך נאם ה' וישבו בנים לגבולם.

מקור 3 תלמוד בבלי, מסכת סוטה דף ל"ד עמוד ב'

ויצלו בנגב ויבא עד חברון: ויבאו מבעי ליה (היה אמור להיות כתוב ויבואו - בלשון רבים)? אמר רבא: מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים, והלך ונשתטח על קברי אבות. אמר להו: אבותי, בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים.

מקור 4 זהר, פרשת אחרי מות, דף ע', עמוד ב.

...ושם כתוב: שלושה מדורים עשה הקב"ה לנפשות צדיקים - אחד: לנפשות הצדיקים שלא הסתלקו מהעולם הזה ומצויים בעולם הזה. וכאשר צריך העולם לרחמים והאנשים החיים יושבים בצער, הם מתפללים תפילות על קברותיהם, וצדיקים אלו הולכים ומודיעים הדבר לישני חברון, ומתעוררים ונכנסים לגן עדן הארץ, ששם רוחות הצדיקים מתלבשים בעטרות של אור, ומתייעצים איתם וגוזרים גזרה, והקב"ה עושה רצונם וחס על העולם.

ואותן נפשות של הצדיקים נמצאות בעולם הזה כדי להגן על החיים, וזה נקרא נפש; וזה לא מסתלק מן העולם הזה, ונמצא בעולם הזה להסתכל ולדעת ולהגן על הדור. וזהו שאמרו החברים, שהמתים יודעים בצער העולם.

.. ולמדנו - בשעה שצריך העולם רחמים אזי הצדיקים הזכאים, אותה הנפש שנמצאת בעולם להגן על העולם, הרי היא עולה והולכת ומשוטטת בעולם, ומודיעה לרוח, והרוח עולה ומתעטרת ומודיעה לנשמה, והנשמה מודיעה להקב"ה, ואז חס הקב"ה על העולם. אז יורדת הנשמה מלמעלה למטה, ומודיעה זאת לרוח, והרוח מודיעה לנפש.

.. אמר רבי ייסא: בשעה שצריך העולם למטר, למה הולכים אנו אצל המתים, והרי כתוב: "לא ימצא בך... וידעני ודרש אל המתים" (דברים פ"ק יח), וזה אסור? אמר לו... הפרוש "ודרש אל המתים" - "אל המתים" דוקא, שהם רשעי העולם, שהם גויים עובדי עבודה זרה, שנמצאים תמיד מתים, אבל ישראל שהם צדיקי אמת, שלמה קרא עליהם: "ושבח אני את המתים שכבר מתו", "שכבר מתו" - ועכשו הם חיים. ועוד, ששאר העמים כשבאים למתיהם, באים בכשפים לעורר עליהם מינים רעים, וכשישראל באים למתיהם, בתשובה הם באים לפני הקב"ה, בשברון הלב, בתענית לקראתו, והכל כדי שהנשמות הקדושות יבקשו רחמים לפני הקב"ה עליהם, והקב"ה חס על העולם בגללם.

.. וזהו מה שלמדנו - צדיק אפילו כאשר נפטר מן העולם הזה, אינו מסתלק ואינו נאבד מכל העולמות, ואף נמצא בכל העולמות יותר מבחיו; שהרי בחיו הוא נמצא בעולם הזה בלבד, ואחר כך נמצא בשלושה העולמות ומזומן אצלם...

ב. קבורה בגולה

מקור 5 מדרש תנחומא, פרשת חוקת, פרק י'.

"אמר הקב"ה למשה: משה, באיזה פנים אתה מבקש לבוא לארץ, משל למה הדבר דומה, לרועה אחד שיצא לרעות צאנו של מלך ונשבת הצאן, ביקש הרועה ליכנס לפלטרין של מלך, אמר לו המלך יאמרו שאתה השבית הצאן, אף כך אמר לו הקב"ה למשה, שבחך הוא שהוצאת ששים ריבוא וקברתם במדבר ואתה מכניס דור אחר, עכשיו יאמרו כו', אלא תהא בצדן ותבוא עמכם, שנאמר (דברים ל"ג, כ"א) ויתא ראשי עם צדקת ה' עשה וגו'".

<< הרבי

משה נשאר שלושת אלפים שנה במדבר רק בשביל להישאר עם בני דורו

בנוגע להשתטחות על קברי צדיקים דנשיאי חב"ד - שמנוחתם כבוד לא בארץ ישראל, אלא במקומות שונים בחוץ-לארץ דוקא, אנו מוצאים זאת גם בנשיא ומנהיג ישראל הראשון - משה רבינו, שלא הביאו אותו לארץ ישראל, והוא נשאר במדבר עד היום הזה, אף שכבר עברו יותר מג' אלפי שנה.

מדוע?

במדרש תנחומא מוסבר הטעם, שהקב"ה אמר לו, שהוא יכול לפעול שמשה יכנס לארץ, אבל! מה יהי עם דור המדבר?!... ישאלו אצלו: אתה בעצמך נכנסת לארץ ישראל, ומה עשית עם "שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו"² שנשארו במדבר!?

זוהי הסיבה שבגללה נשאר משה רבינו במדבר!

ולכן נאמר עליו "צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל"³ - שנשאר עם בני ישראל ב"מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין בו מים"⁴, כדי שיוכל סוף סוף ליקח עמו את צאן מרעיתו ולהכנס עמהם לארץ ישראל בגאולה העתידה.

(3) ברכה לג, כא.
(4) עקב ח, טו.

(1) כאן דיבר הרבי בקול חנוק מבכי.
(2) בהעלותך יא, כא.

נשיאי ישראל שבכל דור נקברים בגלות, כדי להמשיך לעזור לצאן מרעיתם

ועל דרך זה בנוגע לכל מנהיג ונשיא ישראל בדורו:

נשיא ישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו מצד עצמו⁵, מניח הוא את הכל על הצד, ומביט על צאן מרעיתו, וכאשר צאן מרעיתו נשאר בגלות, נשאר גם הוא בגלות, כדי שיוכל להמשיך ולשמש⁶ "צינור" ו"ממוצע המחבר"⁷ שעל ידו יוכל יהודי לקשר את עצם הנשמה עם עצמות ומהות אין סוף ברוך הוא.

וזהו גם הביאור על כך שמנוחתם כבוד של נשיאי חב"ד במקומות שונים בחוץ לארץ⁸, כי הם רצו להיות עם צאן מרעיתם, ולעזור ולסייע להם בכל המצטרך. להיותם נשמות כלליות שהם שרשים לכל הנשמות הפרטיות שבדורם, שלכן בכחם וביכלתם לסייע לנשמות הפרטיות (שכל א' מהם הוא "פרט" שלהם) שלא בערך מאשר סיוע של מי שנשמתו אינה נשמה כללית.

(7) ראה סה"ש תורת שלום ע' 158.
(8) ראה גם לקר"ש חכ"ה ע' 272. ע' 478 ואילך. ח"ל ע' 255.

(5) כאן דיבר הרבי בקול חנוק מבכי.
(6) ראה סוטה יג, סע"ב: "מה להלן עומד ומשמש אף כאן כו".

ג. קשר לארץ הקודש

מקור 6 תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף ל' עמוד א'

הָיָה עוֹמֵד בְּחוּץ לְאֶרֶץ - יְכוּיֵן אֶת לְבוֹ כְּנָגַד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: (מלכים א' ח', מ"ח) "וְהִתְפַּלְלוּ אֵלַיךְ דְּרַךְ אֲרָצָם". הָיָה עוֹמֵד בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - יְכוּיֵן אֶת לְבוֹ כְּנָגַד יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: (מלכים א' ח', מ"ד) "וְהִתְפַּלְלוּ אֶל ה' דְּרַךְ הָעִיר אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ". הָיָה עוֹמֵד בִּירוּשָׁלַיִם - יְכוּיֵן אֶת לְבוֹ כְּנָגַד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: (דברי הימים ב' ו', ל"ב) "וְהִתְפַּלְלוּ אֶל הַבַּיִת הַזֶּה". הָיָה עוֹמֵד בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ - יְכוּיֵן אֶת לְבוֹ כְּנָגַד בֵּית קִדְשֵׁי הַקְּדָשִׁים, שֶׁנֶּאֱמַר: (מלכים א' ח', ל"ה) "וְהִתְפַּלְלוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה". הָיָה עוֹמֵד בְּבֵית קִדְשֵׁי הַקְּדָשִׁים - יְכוּיֵן אֶת לְבוֹ כְּנָגַד בֵּית הַכְּפוֹרֶת. הָיָה עוֹמֵד אַחֲרֵי בֵּית הַכְּפוֹרֶת - יִרְאֶה עֲצָמוֹ כְּאִילוֹ לְפָנָי הַכְּפוֹרֶת. נִמְצָא עוֹמֵד בְּמִזְרַח מִחֲזֵיר פָּנָיו לְמַעְרָב. בְּמַעְרָב מִחֲזֵיר פָּנָיו לְמִזְרָח. בְּדָרוֹם - מִחֲזֵיר פָּנָיו לְצָפוֹן. בְּצָפוֹן - מִחֲזֵיר פָּנָיו לְדָרוֹם. נִמְצָאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל מְכוּוְנֵי אֶת לְבָם לְמָקוֹם אֶחָד. אָמַר רַבִּי אֲבִינָה, וְאִיתִימָא רַבִּי אֲבִינָה: מֵאֵי קְרָאָה (שיר השירים ד', ד') - "כְּמַגְדֵּל דָּוִד צְנָאֲרָךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת" - תַּל שְׁכַל פִּיּוֹת פּוֹנִים בּוֹ.

<< הרבי

התפילה בציון הצדיק היא כמו תפילה בארץ הקדושה

ועוד ענין בהעזר והסיוע של נשיא הדור לצאן מרעיתו, על ידי זה שמנוחתו כבוד בחוץ לארץ בסמיכות מקום אליהם - שפועל אצלם הקישור והחיבור עם ארץ ישראל.

ובהקדמה:

מצינו שתפלה, שענינה בקשת צרכיו⁹ - צריכה להיות קשורה עם המקום שעליו אומר הקב"ה "והיו עיני ולבי שם כל הימים"¹⁰, שלכן, "הי' עומד בחוץ לארץ יחזיר פניו כנגד ארץ ישראל שנאמר¹¹ והתפללו אליך דרך

(11) מלכים-א ה, מח.

(9) ראה רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב. נ"כ הרמב"ם שם ה"א. סהמ"צ להצ"צ

שרש מצות התפלה בתחלתו (דרמ"צ קטו, א). וש"נ.

(10) מלכים-א ט, ג. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סצ"ה ס"ג.

ארצם, ויכוין גם כנגד ירושלים וכנגד המקדש וכנגד בית קודש הקדשים¹².

וההסברה בזה - ע"פ הידוע¹³ שבחוץ לארץ נמשכים כל ההשפעות כו' על ידי התלבשות בע' שרים¹⁴, מה שאין כן בארץ ישראל, "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"¹⁵, נמשכים כל ההשפעות כו' מהקב"ה בעצמו ללא התלבשות בע' שרים, ולכן צריך להיות התפלה דרך ארץ ישראל דוקא.

ומעלתה זו של ארץ ישראל קיימת גם בחוץ לארץ (נוסף לכך ש"יחזיר פניו כנגד ארץ ישראל") - במקום מנוחת כבודו של נשיא הדור.

ציון הצדיק נחשב לחלק מארץ ישראל

והביאור בזה:

בסיום מסכת כתובות, ישנו דיון בגמרא בנוגע לתחיית המתים בחוץ לארץ, וישנה שאלה רבתי איך זה יהיה. שואלת הגמרא, לדעת רבי אלעזר מה יהיה עם הצדיקים של חוץ לארץ¹⁶? והגמרא עונה: ש"מחילות נעשות להם בקרקע" ("ועומדים על רגליהם והולכים במחילות עד ארץ ישראל ושם מבצבצין ויוצאים")¹⁷. היינו, שקבר של צדיק, אפי' באם הוא נמצא בחוץ לארץ ומעבר לים, הרי מחילות נעשו להם, ואז דרך אותם מחילות הם הולכים ומבצבצין ויוצאין, דרך הפתח של המחילה שנמצא בארץ ישראל.

וכיון שפתחיהן של המחילות הוא בארץ ישראל, הרי גם המחילות עצמן דינם כארץ ישראל.

ומזה מובן, שגם קבריהם של הצדיקים שבחוץ לארץ - שפתוחים אל המחילות שפתחיהן בארץ ישראל - דינם כארץ ישראל.

ונמצא, שהתפלה בחוץ לארץ במקום מנוחת כבודו של צדיק ונשיא הדור שפתוח לארץ ישראל - יש בה המעלה דתפלה בארץ ישראל...

12. מצות אחדות ה' בתחלתו. ובכ"מ.

13. עקב יא, יב.

14. כתובות קיא, א (ובפרש"י).

15. ולא ע"י גלגול" (מתגלגלים העצמות של א"י וחיין שם), כבתירון שלפנ"ז - שהרי תירון זה נדחה בגמרא משום ש"גלגול לצדיקים צער הוא".

16. שו"ע שם סצ"ד ס"א (מברכות ל, א).

17. ראה תניא אגה"ק סכ"ה (קלט, ב). ובכ"מ.

18. ולהעיר, שמוזה שעל ידם נמשכת ההשפעה כו', נשתלשל הענין דע"ז

- שחולקים להם כבוד ומייחסים להם ענין של שליטה כו' (אף שלאמיתו של דבר אינם בעלי בחירה ואינם אלא כגרון ביד החוצב בו) - עכ"פ באופן של שיתוף, שגם על זה נצטוו בני"י (ראה בכ"ז סהמ"צ להצ"צ מצות מילה

ד. יותר מארץ ישראל

<< הרבי

ועל פי זה ניתוסף עילוי גדול ביותר בענין ההשתטחות - בנוגע לתפלה:

בזמן הזה, שירדה מעלתה של ארץ ישראל מצד החורבן, הנה כאשר יהודי רוצה להתפלל להקב"ה תפלה שהיא בדוגמת התפלה בארץ ישראל בזמן הבית (במקום שלמעלה משליטת הע' שרים וכו'), תפלה באופן שעצם הנפש מתקשרת עם העצם דהקב"ה ללא ממוצעים, "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך"¹⁸ - אזי המקום לתפלה כזו הוא על הציון של צדיק ונשיא הדור, שכן, מקום זה, לא זו בלבד שדינו כארץ ישראל, אלא יש בו המעלה דארץ ישראל כפי שהיא בזמן הבית.

ומובן שתפלה במקום כזה יש בה סגולה נוספת - שיתקיימו כל הבקשות שבתפלה, בכל המצטרך לו,

כולל ובמיוחד בנוגע להמשכת העצם בגילויים, שמבחי' החכמה שבה מתלבש אור אין סוף ברוך הוא, יומשך ויתפשט בכל כחות הנפש ואברי הגוף, בחיי היום יום, במחשבה דיבור ומעשה בפועל, ובפרט בנוגע לקיום השליחות שנשיא הדור מסר לכל אחד ואחד מאתנו,

שיומשך כל זה ללא העלמות והסתרים, ובהצלחה מופלגה, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

משיחת יו"ד שבט, ה'תשי"ד, רשימת השומעים בלתי מוגה
תורת מנחם חלק יא עמוד 27 ואילך

(18) משלי ה, יד.

מיזם של "משרד השלוחים"

נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
שלוחי הרבי במומבאי, הודו

